

Tí setti fólkapflokkurin alt upp á spæl:

Mátti verja garð

Fólkapflokkurin varð stovnaður við tí endamáli at skapa eina føroyska kapitalismu og eitt føroyskt borgaraskap. Hetta borgaraskap hevur mist nógv av sínum valdi í samfelagnum farnu árinum, og varð sanerað undir einum hevði vandi verið fyri, at tað eisini misti flakavirkini. Tí setti flokkurin at upp á sopæl fyri at tryggja, at tey vórðu sanerað hvørt sær, heldur Jógvan Mørkøre

Meðan seminarið varð hildið, slitnaði samgongan í Føroyum, og nýggi varð skipað. Jógvan Mørkøre kom í tí sambandi við hesi frageiðing uppá, hvi hann helt, at Fólkapflokkurin var so nógv imóti, at flakavirkini vórðu sanerað hvørt sær:

Sjóvinnubankin, Fiskasølan, størru reidarnir og størru virkini. Hetta er tað, sum hevur umboðað storkapitalin í Føroyum. Tað hevur verið grundarlag undir tí føroyska borgaraskapinum. Og politiski flokkurin hjá hesum borgaraskapi hevur frá stovnan verið Fólkapflokkurin.

Sjóvinnubankin hevur kanska meira enn nakrantíð verið flaggskipið hjá Fólkapflokkinum. Nú er hann farin. Ein stóur partur av skipunum eru eisini farin, og Fiskasølan ridlar.

Tað merkir, at valdið hjá borgaraskapinum er munandi skert. Tí vil flokkurin

hjá tí — Fólkapflokkurin — gera alt fyri at tryggja, at borgaraskapið framvegis kann hava flakavirkini undir hond. Og tað gerst best við, at tey verða sanerað hvørt sær. Tá er nevnliga ikki vandi fyri, at tey skifta eigarar.

Burturvið at koyra sum fyrr

Hetta helt Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur, kann vera ein orsök til, at Fólkapflokkurin ikki vildi ganga við til at sanera øll virkini undir einum.

Vit spurdu hann, um tað ikki er at fara ov langt, at skuldseta fólkaploksmenn fyri at røkja meira ella minni persónlig áhugamál í Tinganesi.

— Allir flokkar stríðast fyri sínum stevnumiðum. Tí er einki skeiðt í. Og tá Fólkapflokkurin er flokkurin hjá borgaraskapinum, er sjálvsagt, at hann vil verja tess stóðu í samfelagnum.

Jógvan Mørkøre sigur, at hann sjálvandi ikki við vissu kann siga, at hetta var orsøkin til at Fólkapflokkurin var so nógv imóti heildarsaneringini.

— Men tað er íð hvussu er ringt at siggja nakra aðra orsök, leggur hann afturat.

— Nakrir fólkaploksmenn hava ført fram, at vit skulu skriva hvørt einstak virki so nógv niður í skuld, at tað klárar seg, og síðani bara lata øll koyra sum fyrr. Landsbúskaparlaga er hetta púra burturvið, og tí havi eg ilt við at siggja annað enn, at endamálið er at forða fyri, at virkini gleppa verðandi eigarum av hondum.

— Eg dugi so ikki at siggja, at tað er við atlit til samlaða búskapin, at teir ynskja tað soleiðis.

Verða ikki útlendsk

Ætlanin, sum nú helst verður framd, ber í sær, at virkini verða sanerað undir einum og síðani boðin út til

hægstjóðandi. Kann hetta ikki fara til, at t.d. ein stór dansk fyriføka keypir øll virkini?

— Nei. Eitt sindur av politiskari stýring verður av framferðini. Og nakað av tí sum verður tryggt politiskt er just, at øll virkini ikki fara á útlendskar hendur.

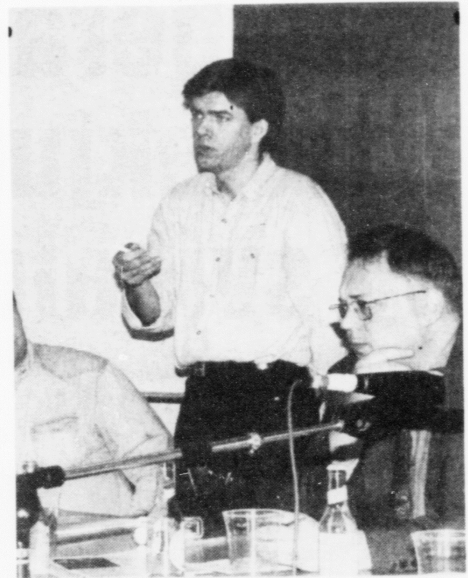
— Hinvegin fer ikki at bera til at tryggja, at teir sum í dag reka virkini fáa tey aftur. Og tað er tað eg haldi, at Fólkapflokkurin óttast.

»Javnaðarvirkin«

fara

Jógvan Mørkøre heldur annars, at tað er Javnaðarflokkurin, sum offrar mest ideologiskt við eini samlaðari sanering.

— Eftir saneringina fara helst bara eini 10 flakavirki at koma í gongd aftur. Og tey sum fara at standa tøm verða tey nýggju »bygðavirkin« — virki, sum meira

Vit prenta í dag tvær tær seinastu greinarnar frá einum seminari, sum varð hildið í Roskilde um m.a. kreppuna í Føroyum. Sjúrður Skaale, lesandi varð við á seminarinum fyri Sosialin.

hava verið koyrd eftir javnaðar- enn fólkaploksprinsippum. Men Javnaðarflokkurin hevur so lagt størri dent á at fáa gongd á aftur, enn at tryggja sít.

Nú sum í triatiárunum

Jógvan Mørkøre heldur stóðuna í dag líkast ikki sørt teirri í triatiárunum.

— Tá vildi Javnaðarflokkurin byggja samfelagið upp í samstarvi við danska Javnaðarflokkin, meðan Fólkapflokkurin trúu uppá, at

eitt føroyskt borgaraskap kundi standa fyri einum sjálvstøðugum føroyskum vinnulívi — einari føroyskari kapitalismu.

— Tað sum nú sær út til at kunna henda, er, at hetta borgaraskap missir ta búskaparlaga vald, tað hevur havt í Føroyum seinastu mongu ártíggjuni. Og tí hevur Fólkapflokkurin kunnað forða fyri við at tryggja, at virkini vórðu sanerað hvørt sær.

Jens Helgi Toftum, fiskivinnufrøðingur:

Fiskikvoturnar verða til sølu

Fiskurin í havinum, sum higartil hevur verið roknaður sum ogn hjá okkum øllum, verður í framtíðini til sølu. Einstaklingar fara at keypa sær kvotur

Jens Helgi Toftum undirvísir í fiskivinnupolitikki á Norges Fiskerihejskole í Tromsø, har hann eisini er útbúgvinn.

Jens Helgi tosaði undir yvirskriftini »Møguleikar

fyri at modernisera føroysku fiskivinnuna«.

Og hann vónaði, at kreppan fer at hava við sær grundleggjandi broytingar á hesum øki:

— Tað, sum hevur ser-

merkt føroyskan fiskivinnupolitikk í mong ár, er, at ongín heildarættan hevur verið, segði hann. Tí er alneyðugt at myndugleikarnir, áðrenn broytingar verða gjørdar, gera sær heilt

greitt, hvat málið skal vera. Vit mugu vita hvørjum vit vilja náa, áðrenn vit tosa um, hvussu vit vilja náa tí.

Nógv atlit

Jens Helgi kom ikki við boðum uppá, hvat málið

skal vera, men visti á, at atlit má havast til sera nógv viðurskipti, tá ein ætlan verður lögð.

— Áðrenn vit stinga ein nýggjan fiskivinnupolitikk út í kortið mugu vit gera okkum greitt, hvat tað er, vit vilja. Vit mugu hugsa um hvussu tilfeingid skal bítast, um bygdamenning móttægis sentralisering, um hvussu vit best røkja stovnarar o.m.a.

— Harafurtimóti má fiskivinnupolitikkurin goðtakast av fiskimonnunum. Ongin reguleringsskipan virkar betur, enn teir löyva, segði hann.

Kvotur til keyps

Jens Helgi Toftum kom bara við einum ítøkiligum boði uppá, hvat hann helt bæði átti og fór at henda: Í staðin fyri at landsstjórn bítur kvoturnar út til skip, fara tær fram yvir at verða til sølu!

Hetta fer at hava við sær, at bara tú hevur fiskiloyvi kanst tú keypa rættin til at

fiska so og so nógv av einum ávisum fiskaslág ella á einum ávisum øki. Vit fara altso frá tí at nøkur fáa rættindi til at fiska burturav fiskinum hjá okkum øllum, til at nøkur fara at eiga hendan fisk.

Vit hesi skipan verður altso øll ábyrgdin av fiskivinnuni latin yvir til marknadarkreftirnar at ráa yvir.

Í Føroyum hevur hugsanin um at »fiskurin í havinum er nakað vit øll eiga« verið rættuliga grundfest, og tí hava menn verið skeptiskir yvirfyri hesi loysnini. Men hetta fer ikki at forða fyri eini broyting, helt Jens Helgi.

— Eg veit at strukturrevndin hevur ætlanir um at seta hesa skipan í verk, og tí eri eg rættuliga visur í, at tað eisini fer at henda, segði hann.

Er ikki almenn ogn

Jógvan Mørkøre segði undir

Framhald á síðu 11